

Cap a on va el sistema de pensions espanyol?

En les últimes dècades, els sistemes de pensions del tot el món han anat experimentant una reforma que persegueix un doble objectiu: reduir les pensions públiques i atorgar més importància als plans i fons de pensions privats. Es vol aconseguir que les pensions gestionades pel sector públic es retallin, facilitant la seva privatització a causa dels grans beneficis que aquestes proporcionen a les empreses financeres, en una època en què el capital necessita expandir-se per trobar noves oportunitats d'acumulació.

La privatització de les pensions va començar a Amèrica Llatina els setanta, però van experimentar un fort impuls amb l'informe del Banc Mundial de 1994: *Adverting the old age crisis*, que va iniciar la batalla contra els sistemes públics contributius de pensions, amb el principal argument de la seva insostenibilitat financera, lloant les presumptes virtuts de la capitalització (sistema privat de pensions) En el cas espanyol, en els diferents Pactes de Toledo, des de 1995, el sistema públic de pensions ha anat ,a poc a poc, cap a aquest objectiu.

L'argument central per convèncer-nos de la inviabilitat de l'actual sistema públic és l'envelliment de la població. Ens diuen des de tots els mitjans de comunicació que, en el

futur, el sistema contributiu de pensions serà insostenible, degut al fet que una població ocupada menor haurà de pagar amb les seves aportacions les prestacions d'una població retirada cada vegada més nombrosa. Per això proposen: allargar l'edat de jubilació més enllà dels 65 anys i augmentar els anys de cotització per al càlcul de la pensió.

Aquesta és una visió molt esbiaixada de la realitat ja que obvia qualsevol factor econòmic i social que tingui en compte la producció i distribució de la riquesa. No és el nombre de treballadors el que importa, sinó la seva capacitat de produir riquesa (la seva productivitat), la qual és cada vegada major. Avui a Espanya es genera molta més riquesa que fa 25 anys.

I, encara que solament considerem la quantitat de cotitzats ,una millora en el mercat de treball (polítiques actives contra l'atur, incorporació de la dona, eliminació de la precarietat,...) és un element molt important per millorar el finançament de les pensions.

Contràriament a les anàlisis dels qui pronostiquen la insostenibilitat financera del sistema, si observem les estadístiques de les cotitza-

cions salarials a la Seguretat Social i les despeses en pensions contributives per al període 1981-2008, en tots els anys els ingressos superen a les despeses. El sistema no presenta dèficit el cap any i el superàvit mig és superior al 4,34% del PIB espanyol de cada any.

Fins i tot, si fossin necessaris més recursos per finançar les pensions contributives, aquests podrien procedir de les rendes del capital, a través d'un sistema de finançament basat en altres ingressos, mitjançant un adequat sistema d'impostos, com ocorre ja en altres països de l'UE.

A més, les pensions privades no superen el risc d'insostenibilitat financera, sinó que l'augmenten en traslladar aquest risc als individus: si els fons de pensions no assoleixen la rendibilitat suficient per tornar els imports aportats revalorats segons la inflació, per mantenir el seu valor real, disminueix la quantia de les pensions, i fins i tot pot arribar a perdre's part important del valor de la futura pensió (com està passant i molt intensament en la crisi actual). A part, la capitalització de les pensions elimina el component solidari i redistributiu que hi ha en l'esfera pública, per la qual cosa creiem que aquest tipus de pensions són injustes i impliquen una regressió dels drets socials. ■

